

IS'HOQXON TO'RA IBRAT BOBOM IZDOSHI: BUYUK MEROSNING DAVOMCHISIMAN

Xolmirzayeva Sarvinoz Hayrullo qizi.

To'raqo'rg'on tuman Ixtisoslashtirilgan maktabning 8-A sinf o'quvchisi;

Ergasheva Iqbolxon Xusanboyevna

QIUT Namangan filliali English Edu 22- UB talabasi.

Annotatsiya. Ushbu maqolada Is'hoqxon To'ra Ibratning hayoti va faoliyati haqida so'z yuritiladi. Is'hoqxon To'ra Ibrat buyuk tilshunos, tarjimon, xattot, sayyoh, jadidchi va shoir bo'lib, o'zining ilmiy va madaniy merosi bilan o'zbek xalqiga katta hissa qo'shgan. Maqola muallifi, 8-sinf o'quvchisi Sarvinoz, Ibrat bobomning izdoshi bo'lishni orzu qilganini va uning yo'lidan borib, vataniga va xalqiga xizmat qilishni maqsad qilganini bayon qiladi.

Kalit so'zlar: Is'hoqxon To'ra Ibrat, tilshunos, tarjimon, xattot, sayyoh, jadidchi, To'raqo'rg'on, jadid maktabi, qatag'on, o'zbek madaniy merosi, ilmiy izlanishlar, adabiyot, Sarvinoz, vataniga xizmat qilish.

Annotation. This article talks about the life and activities of Iskhakhan Tora Ibrat. Iskhakhan Tora Ibrat was a great linguist, translator, calligrapher, traveler, educator and poet, who made a great contribution to the Uzbek people with his scientific and cultural heritage. The author of the article, 8th grade student Sarvinoz, says that she dreams of becoming a follower of Grandfather Ibrat and aims to follow his path and serve her country and people.

Key words: Iskhakhan Tora Ibrat, linguist, translator, calligrapher, tourist, Jadidist, Turakurgan, Jadid school, repression, Uzbek cultural heritage, scientific research, literature, Sarvinoz, serving the country.

Аннотация. В данной статье рассказывается о жизни и деятельности Исхакхана Тора Ибрата. Исхакхан Тора Ибраат был великим лингвистом, переводчиком, каллиграфом, путешественником, борцом и поэтом, внесшим большой вклад в узбекский народ своим научным и культурным наследием. Автор

статьи, ученица 8-го класса Сарвиноз, говорит, что мечтает стать последователем дедушки Ибрата и стремится следовать его путем и служить своей стране и народу.

***Ключевые слова:** Исхакхан Тора Ибрат, лингвист, переводчик, каллиграф, турист, джадидист, Торакорган, джадидская школа, репрессии, узбекское культурное наследие, научные исследования, литература, Сарвиноз, служение стране.*

Kirish. O‘zbekistonning boy madaniy va ilmiy merosiga hissa qo‘shgan ko‘plab buyuk shaxslar orasida Is’hoqxon To‘ra Ibrat alohida o‘ringa ega. U nafaqat buyuk tilshunos va tarjimon, balki xattot, sayyoh, jadidchi va shoir sifatida ham o‘zini tanitgan. Is’hoqxon To‘ra Ibratning hayoti va faoliyati har bir yosh avlod uchun ilhom manbai bo‘lib xizmat qiladi. Men, Sarvinoz, 9-sinf o‘quvchisi sifatida, Ibrat bobomning izdoshi bo‘lishni va uning singari vatanimga xizmat qilishni orzu qilaman.

Is’hoqxon To‘ra Ibratning hayoti va faoliyati. Is’hoqxon To‘ra Ibrat 1862 yilda To‘raqo‘rg‘on shahrida tug‘ilgan. U yoshligidan ilmga chanqoq bo‘lib, turli fanlarni o‘rganishga katta qiziqish bilan yondashgan. Ibratning asosiy maqsadi o‘z xalqiga xizmat qilish va ilmiy merosni kengaytirish edi. U ko‘plab tillarni mukammal o‘zlashtirib, ularning qoidalarini chuqur anglab yetgan. Tilshunoslik sohasidagi yutuqlari tufayli Ibrat xalqaro miqyosda tan olingan. Ibrat nafaqat tilshunos, balki mohir tarjimon ham edi. U ko‘plab asarlarni turli tillardan o‘zbek tiliga tarjima qilib, xalqimizni dunyo adabiyoti bilan tanishtirdi. U tarjimonlik faoliyati orqali milliy adabiyotimizning rivojlanishiga katta hissa qo‘shdi. Ibrat tarjimon sifatida xalqimizning ma'naviy boyligini oshirishga xizmat qilgan. Xattotlik san'ati ham Ibratning hayotida muhim o‘rin tutgan. U qo‘l yozmalarining nafisligi va chiroyliligi bilan mashhur edi. Ibratning xattotlikdagi mahorati uning ilmiy va badiiy asarlarida ham yaqqol namoyon bo‘lgan.

Jadidchilik harakati va ibratning roli. Is’hoqxon To‘ra Ibrat jadidchilik harakatining yetakchilaridan biri bo‘lgan. Jadidchilik — bu o‘zbek xalqining ma’rifiy va madaniy rivojlanishi uchun harakat qilgan yirik oqimdir. Ibrat bu harakatning faol ishtirokchisi sifatida zamonaviy bilimlarni xalq orasida targ‘ib qilgan. U To‘raqo‘rg‘onda

jadid maktabiga asos solgan va yosh avlodga zamonaviy bilimlarni o'rgatishga katta e'tibor qaratgan. Ibratning jadidchilik harakatidagi roli o'zbek xalqining ma'naviy va madaniy yuksalishiga katta hissa qo'shgan. U zamonaviy maktablar ochib, xalqni savodli qilishga intilgan. Ibratning bu boradagi sa'y-harakatlari natijasida ko'plab yoshlar zamonaviy bilimlarga ega bo'lib, xalqimizning ilmiy salohiyati oshdi.

Ibratning sayohatlari va ilmiy tadqiqotlari. Is'hoqxon To'ra Ibrat nafaqat o'z vatani doirasida, balki xalqaro miqyosda ham faoliyat olib borgan. U ko'plab mamlakatlarni kezib, turli madaniyatlar va tillarni o'rgangan. Ibratning sayohatlari uning ilmiy tadqiqotlariga katta hissa qo'shgan. U o'z safarlari davomida ko'plab ilmiy va madaniy meroslarni o'rganib, ularni o'z asarlarida yoritgan. Ibratning sayohatlari va ilmiy tadqiqotlari xalqimizning dunyoqarashini kengaytirishga xizmat qilgan. U turli mamlakatlarning tajribasini o'rganib, ularni o'z yurtida joriy etishga intilgan. Ibratning bu boradagi faoliyati milliy rivojlanishimizga katta turtki bo'lgan.

Ibratning shoirlik va adabiyotdagi o'rni. Is'hoqxon To'ra Ibrat shoir sifatida ham katta hissa qo'shgan. Uning she'rlari va asarlari xalqimizning ma'naviy boyligini oshirishga xizmat qilgan. Ibratning adabiyotdagi o'rni beqiyos bo'lib, u milliy adabiyotimizning rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatgan.

Ibratning she'rlari xalqimizning his-tuyg'ularini aks ettirgan va ularni ruhlantirgan. U o'z asarlarida xalqimizning dardini, quvonchini va orzularini yoritgan. Ibratning adabiy merosi hozirgi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan va yosh avlod uchun ilhom manbai bo'lib qolmoqda.

Ibratning qatag'on qurboni bo'lishi. Afsuski, Is'hoqxon To'ra Ibrat qatag'on yillarida nohaq qamalgan va hayotdan ko'z yumgan. Uning ilmiy va madaniy merosi esa xalqimizning qalbida abadiy yashab qolgan. Ibratning qatag'on qurboni bo'lishi o'zbek xalqining og'ir davrlarini aks ettiradi. Biroq, uning asarlari va ilmiy faoliyati hech qachon unutilmaydi.

Sarvinozning orzusi. Men, Sarvinoz, Ibrat bobomning izdoshi bo'lishni va uning yo'lidan borishni orzu qilaman. Ibrat singari tilshunos va tarjimon bo'lishni, xalqimga xizmat qilishni niyat qilaman. U singari ilmiy izlanishlar olib borib, milliy merosimizni boyitishga intilaman. Ibratning hayoti va faoliyati menga katta ilhom manbai bo'lib

xizmat qiladi. Uning asarlarini o‘rganib, undan o‘rnak olishni va milliy madaniyatimizni rivojlantirishga hissa qo‘shishni maqsad qilganman. Ibrat bobomning izdoshi bo‘lib, vatanimga va xalqimga xizmat qilishdan faxrlanaman.

Xulosa. Is’hoqxon To‘ra Ibratning hayoti va faoliyati har birimiz uchun katta ibrat va ilhom manbai bo‘lib xizmat qiladi. Uning ilmiy, adabiy va ma’rifiy merosi xalqimizning ma’naviy boyligini oshirishga katta hissa qo‘shgan. Men, Sarvinoz, Ibrat bobomning izdoshi bo‘lib, uning singari tilshunos va tarjimon bo‘lib, vatanimga va xalqimga xizmat qilishni orzu qilaman. Ibrat bobomning yo‘lidan borib, uning merosini davom ettirish menga katta sharaf va baxtdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Oilam – motivatorim;
2. Ustozlarim – bilim manbaim;
3. Orzu-intilishlarim.